

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΡΓΑΤΟΛΟΓΩΝ

Προς τη
**ΔΙΑΡΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

Αθήνα, 23.11.2010

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Θέμα: Παρατηρήσεις στο νομοσχέδιο «Εξορθολογισμός διαδικασιών και επιτάχυνση της διοικητικής δίκης και άλλες διατάξεις».

Το νομοσχέδιο των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Οικονομικών ενώ περιλαμβάνει ορισμένες θετικές για τη διοικητική δικαιοσύνη διατάξεις, όπως η δίκη πρότυπο, η δίκη για τη διάγνωση τυχόν αντισυνταγματικών διατάξεων, η θέσπιση μονομελών εφετείων, η δυνατότητα μετατροπής της αναγνωριστικής απόφασης σε καταψηφιστική, εντούτοις οδηγεί στον περιορισμό της απονομής διοικητικής δικαιοσύνης. Επίσης, παρά το γεγονός ότι στην Επιτροπή η οποία επελήφθη της σύνταξης του νομοσχεδίου τονίσαμε ότι έπρεπε να περιληφθούν και διαδικαστικές διατάξεις που διευκολύνουν στην ορθή και δίκαιη απονομή της δικαιοσύνης, οι διατάξεις αυτές δεν περιλήφθηκαν, όπως η διάταξη για την πληρεξουσιότητα στις δίκες ενώπιον του Σ.τ.Ε.

Από το συνδυασμό των επιμέρους ρυθμίσεων οι οποίες έχουν περιληφθεί στις υπό κρίση διατάξεις, συνάγεται ότι πρόθεση των ως άνω Υπουργείων είναι η ενίσχυση της εκτελεστικής εξουσίας και προεχόντως της φορολογικής διοίκησης σε βάρος των δικαστικών εγγυήσεων.

Ιδίως,

Άρθρο 6: Πληρεξουσιότητα

Σκόπιμη είναι η προσθήκη διάταξης στο άρθρο 27 Π.Δ. 18/89, ως εξής:

«Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη ή με συνυπογραφή του δικογράφου του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο ή με ιδιωτικό έγγραφο που έχει συνταχθεί κατά τους όρους του άρθρου 30 παρ. 2 εδάφιο β' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας».

Η παροχή δικαστικού πληρεξουσίου για την παράσταση του πληρεξουσίου δικηγόρου στο Συμβούλιο της Επικρατείας συνιστά αναχρονιστική υποχρέωση. Η παράσταση του πληρεξουσίου δικηγόρου να είναι νόμιμη και να χρειάζεται η προσκόμιση πληρεξουσίου μόνο αν αμφισβητηθεί από τον αντίδικο. Επίσης, το πληρεξούσιο να είναι και ιδιωτικό έγγραφο με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από αρμόδια αρχή. Δεν αντιλαμβανόμαστε τη χρησιμότητα του δικαστικού (συμβολαιογραφικού) πληρεξουσίου. Εναλλακτικά, τα ιδιωτικά πληρεξούσια να καθορίζουν το χρόνο λήξης τους (μέχρι την τελεσιδικία ή την αμετάκλητη έκδοση της απόφασης). Με τον τρόπο αυτόν θα ξεπερνούνται δυσχέρειες και κωλύματα που δημιουργούνται από την καθυστέρηση εκδίκασης των υποθέσεων στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Να τονίσουμε ότι στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο η πληρεξουσιότητα δίνεται με απλή υπογραφή εντύπου.

Στο site <http://curia.europa.eu> (ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου) και στο λήμμα «διαδικασία – δικονομικές διατάξεις» υπάρχει ειδικός οδηγός του Δικαστηρίου για την εκπροσώπηση των διαδίκων. Εκεί αναφέρεται (παράγραφος 2) ότι «Κατά το άρθρο 38, παράγραφος 3, του ΚΔ, ο πληρεξούσιος δικηγόρος οφείλει να καταθέσει με την υποβολή του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης αποδεικτικό νομιμοποίησής του, που να βεβαιώνει ότι ασκεί νομίμως το λειτούργημά του ενώπιον των δικαστηρίων κράτους μέλους ή συμβαλλομένου στη Συμφωνία ΕΟΧ κράτους. Προς τον σκοπό αυτό, γίνεται δεκτό αντίγραφο του δελτίου ταυτότητας δικηγόρου (εκδιδόμενου από το Conseil des barreaux de la Communauté [Συμβούλιο των Δικηγορικών Συλλόγων της Κοινότητας])». Αυτό λοιπόν που απαιτείται είναι μόνο το έγγραφο της νομιμοποίησης του δικηγόρου ότι δηλαδή ο δικηγόρος ασκεί νομίμως το επάγγελμά του και δεν αναφέρεται τίποτε για τον τύπο της εξουσιοδότησής του από τον πελάτη του. Το ίδιο ισχύει και για το ΕΔΑΔ. Γιατί εμείς πρέπει να έχουμε διαφορετικές και σαφώς ποιο δυσμενής διατάξεις για τα ανώτατα ακυρωτικά δικαστήρια;

Η διάταξη είναι άκρως γραφειοκρατική για τις υποθέσεις ουσίας δεδομένου ότι δυσχεραίνει την παράσταση του δικηγόρου στο ανώτατο ακυρωτικό εάν σκεφθεί κανείς το χρόνο που απαιτείται για να καταλήξει μια υπόθεση στο ΣτΕ μετά την εκδίκασή της στο Πρωτοδικείο και το Εφετείο. Επίσης η

τροποποίηση αυτή δεν κινείται προς την κατεύθυνση της εναρμόνισης του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του πδ 18/1989.

Μέχρι τώρα ισχύουν τα πληρεξούσια μέχρι την τελεσιδικία (άρθρο 30 παρ.5 Κ.Δ.Δ.). Γι' αυτό προτείνουμε να καθορίζουν τα πληρεξούσια το χρόνο λήξης τους ακόμα και για το ΣΤΕ.

Άρθρο 12 : Αίτηση αναίρεσης

Προβλέπεται ουσιώδης περιορισμός στην δυνατότητα άσκησης αιτήσεων αναίρεσης.

Περιορισμός της δυνατότητας παραδεκτής άσκησης αίτησης αναίρεσης όταν το ποσό της διαφοράς είναι κάτω από το όριο του παραδεκτού, ακόμη και όταν αποδεικνύεται ότι η μη εκδίκαση της υπόθεσης θα προξενήσει μεγάλη οικονομική βλάβη (ιδίως όμοιες υποθέσεις).

- Θέσπιση ως όρου του παραδεκτού, η εξέταση λόγων του νόμου βάσιμου του ένδικου μέσου.
- Θέσπιση αρνητικής απόδειξης ως όρος του παραδεκτού, (πώς άραγε θα επικαλείται και αποδεικνύει ο αιτών, όχι ότι συντρέχει προϋπόθεση, αλλά ότι αυτή δεν συντρέχει).
- Παγίωση της υφιστάμενης νομολογίας, χωρίς τη δυνατότητα προσαρμογής της σε νέες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες (κατά συνέπεια η νομοθετική εξουσία θα δύναται να μεταβάλλει διάταξη, αλλά η δικαστική ερμηνεία ποτέ).

Αποτέλεσμα των ως άνω ρυθμίσεων είναι προεχόντως η σχεδόν απαγόρευση άσκησης αίτησης αναίρεσης. Πώς θα παρέχεται η δυνατότητα διάγνωσης διαφορών στις περιπτώσεις πολλαπλών καταλογισμών σε διαφορετικές χρήσεις ή ακόμη και στην αυτή χρήση, αν στο σύνολό τους οι καταλογισμοί αυτοί ξεπερνούν κατά πολύ το όριο του παραδεκτού, αλλά οι επί μέρους πράξεις υπολείπονται αυτού; Πώς θα εξασφαλίζεται η απόδειξη του αρνητικού γεγονότος της έλλειψης προηγούμενης νομολογίας; Ποιος και με ποιες δικαστικές εγγυήσεις θα κρίνει την ύπαρξη ταυτότητας μεταξύ υφιστάμενης νομολογίας και ασκούμενης αίτησης αναίρεσης, ιδίως όταν πολλές φορές ζητούμενο με το δικόγραφο της αναίρεσης είναι η ακριβώς από το δικαστήριο διάγνωση της έλλειψης ταυτότητας της υπό κρίση υπόθεσης και της νομολογίας; Ποιος είναι ο χρόνος που θα κρίνεται η νομική βασιμότητα ως όρος του παραδεκτού; Ο χρόνος άσκησης του ένδικου μέσου ή ο χρόνος συζήτησης αυτού; Επιπρόσθετα, πώς συνάδει με την αρχή της ασφάλειας δικαίου και το δικαίωμα για την παροχή αποτελεσματικής έννομης προστασίας, η παγίωση και η μη εξέλιξη της νομολογίας του αναιρετικού δικαστηρίου στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις; Τέλος, πως είναι δυνατόν να αξιώνεται η γνώση του συνόλου της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας από τον αιτούντα, όταν αυτή, μολονότι είναι πλήρως ψηφιοποιημένη σήμερα, δεν είναι δημοσίως προσβάσιμη, λόγω προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα;

Άρθρο 13: Βαθμοί δικαιοδοσίας

Προβλέπεται ουσιώδης περιορισμός στο εύρος της απονομής ουσιαστικής διοικητικής δικαιοσύνης.

- Περίπλοκο σύστημα καθορισμού δικαιοδοσίας (προεδρική διαδικασία, μονομελείς σχηματισμοί, εκκλητές αποφάσεις).
- Κατάργηση των δύο βαθμών δικαιοδοσίας (πρωτόδικη και εφετειακή δίκη) στις σημαντικού οικονομικού περιεχομένου φορολογικές διαφορές (κύριος φόρος 150.000 ευρώ, με ανώτατο όριο προσαύξησης 300%).

Οι ως άνω ρυθμίσεις πλήττουν κυρίως τις σημαντικές φορολογικές διαφορές. Η διάγνωση της διαφοράς σε ένα βαθμό, αν αυτή λάβει χώρα από ανώτερο δικαστήριο (εφετείο), δύναται να θεραπεύσει την κατά παράβαση της αρχής της ισότητας διαφοροποίηση της παρεχόμενης στους πολίτες δικαστικής προστασίας; Ιδίως, όταν αυτοί που αιτούνται προστασίας θα δικαιούνται τη διάγνωση της διαφοράς σε δύο βαθμούς αν η διαφορά έχει μικρή οικονομική αξία, ενώ οι λοιποί με τις μεγαλύτερες οικονομικές διαφορές θα περιορίζονται σε έναν βαθμό. Και ναι μεν κατά την νομολογία του Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τίθεται ως ελάχιστο παροχής έννομης προστασίας ο ένας βαθμός δικαιοδοσίας, αρκεί ο δικαστικός σχηματισμός να είναι ανώτερου βαθμού, όμως ο ελληνικός νομικός πολιτισμός έχει κατακτήσει τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας στις φορολογικές διαφορές εδώ και πολλές δεκαετίες και συνεπώς η υποχώρηση των δικαστικών εγγυήσεων παραβιάζει το δημοκρατικό κεκτημένο.

Άρθρο 20: Όρια δικαστικού ελέγχου στις διοικητικές δίκες

Προβλέπεται ανατροπή του συστήματος δικαστικού ελέγχου των φορολογικών καταλογιστικών πράξεων.

- Ο αυτεπάγγελτος έλεγχος εντός των ορίων της προσφυγής ασκείται παραδεκτά από το δικαστήριο μόνο για την εξέταση ύπαρξης δεδρασμένου. Καταργείται ο αυτεπάγγελτος έλεγχος της κακής σύνθεσης ή συγκρότησης του διοικητικού οργάνου και ο αυτεπάγγελτος έλεγχος των νομικών πλημμελειών της καταλογιστικής πράξης.
- Καθιερώνεται ως προϋπόθεση για την ακύρωση πράξης που πάσχει από νομική πλημμέλεια η επίκληση και απόδειξη από τον διάδικο ειδικής βλάβης, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί άλλως παρά με την ακύρωση της πράξης.
- Παρέχεται στο δικαστήριο η δυνατότητα της υποκατάστασης της εκτελεστικής εξουσίας στις περιπτώσεις για τις οποίες ενώ προβλέπεται η από τη διοίκηση άσκηση διακριτικής ευχέρειας, αυτή (διοίκηση) παρέλειψε την άσκηση της.
- Υποκαθίσταται το δικαστήριο στη θέση της διοίκησης σε περιπτώσεις διαπίστωσης παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας και δεν αναπέμπεται πλέον η υπόθεση στη διοίκηση για να προβεί αυτή στη νόμιμη ενέργεια.

Η διάρθρωση της φορολογικής δικαιοσύνης συνιστούσε έως σήμερα εναρμονισμένο μέρος του δικαιοδικού φορολογικού συστήματος και για τον λόγο αυτόν διέπετο από ορισμένες συνταγματικά προστατευμένες αρχές. Σύμφωνα με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, το δικαστήριο ουσίας δεν είχε το δικαίωμα να υποκαταστήσει τη

φορολογική διοίκηση. Για τους λόγους αυτούς, σε περίπτωση όπου η φορολογική διοίκηση όφειλε να δράσει κατά διακριτική ευχέρεια και αυτή είχε παραλείψει να το πράξει, τότε κατά τον έλεγχο του νόμου βάσιμου της ατομικής διοικητικής πράξης το δικαστήριο όφειλε να διαγνώσει τη σχετική παράλειψη και να παραπέμψει την πράξη στη διοίκηση, χωρίς να έχει την εξουσία να υποκαταστήσει τη διοίκηση και να τροποποιήσει την πράξη. Το ίδιο προβλεπόταν και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η διοίκηση είχε παραλείψει να ενεργήσει νόμιμα. Σύμφωνα καταρχήν με την γενική αρχή της νόμιμης δράσης της διοίκησης αλλά και ειδικότερα σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας του φόρου, το δικαστήριο είχε τη δυνατότητα να ελέγχει αυτεπάγγελα και μέσα στα όρια της προσφυγής ζητήματα αναγόμενα στο νόμο βάσιμο της πράξης (αρχή της δυνατότητας χειροτέρευσης ή καλύτερευσης της θέσης του προσφεύγοντος). Ιδίως, θέματα αναγόμενα στη σύνθεση ή συγκρότηση του διοικητικού οργάνου, την ύπαρξη δεδικασμένου καθώς και τις νομικές πλημμέλειες της πράξης. Νομικά πλημμελής είναι και η πράξη η οποία έχει εκδοθεί κατά παράβαση του τύπου ή της διαδικασίας έκδοσης της. Ειδικά δε στις περιπτώσεις όπου η πράξη είχε εκδοθεί κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της προδικασίας, το δικαστήριο είχε υποχρέωση να παραπέμψει την πράξη στη διοίκηση για διόρθωση του ελαττώματος και επανέκδοσή της. Ως ουσιώδης τύπος της προδικασίας είχαν χαρακτηριστεί από την επιστήμη και τη νομολογία όλες οι προδικασίες οι οποίες αφορούσαν και προστάτευαν ατομικά δικαιώματα και αρχές του διοικητικού δικαίου. Συνεπώς, σε μια δημοκρατικά δομημένη κοινωνία είναι ακατανόητο να τίθεται ως προϋπόθεση ακύρωσης μιας παράνομης πράξης της διοίκησης υποχρέωση του προσφεύγοντος να επικαλεσθεί και να αποδείξει ορισμένη βλάβη από την παράνομη δράση της διοίκησης. Η παραβίαση ατομικού δικαιώματος ή βασικής αρχής διοικητικού δικαίου δεν προκαλεί άραγε αυταπόδεικτα βλάβη στον προσφεύγοντα και γενικότερα στην λειτουργία της δημοκρατίας; Η δικαστική εξουσία θα αποτελεί εγγύηση για τη νόμιμη δράση της εκτελεστικής εξουσίας, μόνο υπό την προϋπόθεση της επίκλησης και απόδειξης ειδικής βλάβης; Και πώς διαπλάθεται το περιεχόμενο της ειδικής βλάβης; Δεν προκαλεί αυτοδίκαια βλάβη κάθε παράνομη δράση της διοίκησης; Τέλος, δεν είναι παράδοξο η διοίκηση να θέλει να αποφεύγει τις συνέπειες των τυπικών πλημμελειών της στη διαδικασία καταλογισμού των φόρων, τη στιγμή που η φορολογική νομοθεσία βρίθει κυρώσεων και προστίμων για τυπικές παραλείψεις των πολιτών;

Άρθρο 22: Όρος του παραδεκτού άσκησης έφεσης ή καταβολή ποσοστού 50% του επιδικασθέντος ποσού.

Προβλέπεται περαιτέρω περιορισμός της δυνατότητας του φορολογούμενου να αιτηθεί δικαστικής προστασίας.

- ο Καθίσταται όρος του παραδεκτού η καταβολή ποσοστού 50% του οφειλόμενου κύριου φόρου.

Κατά την ειδική αρχή της μερικής οριστικότητας των φορολογικών πράξεων, λόγω άσκησης προσφυγής κατά κανόνα δεν βεβαιώνεται το σύνολο του καταλογισθέντος ποσού αλλά μέρος αυτού, ενώ αντίθετα η πρωτόδικη απόφαση συνιστά στο σύνολό της νόμιμο τίτλο βεβαίωσης.

Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα από την άσκηση ή όχι έφεσης, το δημόσιο υποχρεούται στην λήψη μέτρων για την είσπραξη του 100% του επιδικασθέντος ποσού. Επομένως, η καταβολή ποσοστού 50% ως όρος του παραδεκτού για την άσκηση έφεσης περιορίζει σημαντικά το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας, χωρίς να εξοπλίζει με πρόσθετα μέσα την εκτελεστική εξουσία, αν αυτή πράττει με αποτελεσματικό τρόπο τα αναγκαία για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Σε κάθε περίπτωση, η πρόβλεψη αυτή ελέγχεται ως αντισυνταγματική, καθώς περιορίζει υπέρμετρα την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας.

Άρθρο 27: Κατάθεση προσφυγής

- Υποχρεωτική η κατάθεση της προσφυγής στο διοικητικό δικαστήριο.

Η υποχρεωτική κατάθεση της προσφυγής στο δικαστήριο και όχι και στην έδρα της αρχής που έχει εκδώσει την καταλογιστική πράξη δημιουργεί δυσχέρεια στην άσκηση των ένδικων μέσων και επιβάρυνση των δικαστηρίων. Ιδίως, στις περιπτώσεις εκείνες όπου η προσφυγή συνενώνεται με αίτημα διοικητικής επίλυσης της διαφοράς και κατά συνέπεια ο φάκελος θα πρέπει να γυρίσει στη διοίκηση για την τήρηση της διαδικασίας του συμβιβασμού. Ακόμη, δυσχέρεια δημιουργείται και στις περιπτώσεις όπου αρμόδιο είναι το διοικητικό εφετείο, η έδρα του οποίου είναι πιθανόν να απέχει σημαντικά από την έδρα του φορολογούμενου ή την έδρα της αρχής που έχει εκδώσει την καταλογιστική πράξη.

Άρθρο 34: Προσωρινή δικαστική προστασία

- Μετά την πάροδο ενενήντα ημερών από τη χορήγηση της προσωρινής διαταγής και αν η αίτηση αναστολής δεν έχει εισαχθεί για συζήτηση, ο δικαστής που χορήγησε την προσωρινή διαταγή θα πρέπει επανεξετάσει τη σκοπιμότητά της.
- Ο βαθμός βλάβης που πρέπει να συντρέχει για τη χορήγηση της αναστολής μετατρέπεται από δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη σε υποχρέωση απόδειξης από τον αιτούντα μη επανορθώσιμης βλάβης.
- Παύει η γενική αναστολή και θα πρέπει ο αιτών να αιτείται την αναστολή συγκεκριμένου μέτρου ή για συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο.
- Το δικαστήριο θα πρέπει να εξετάζει την παράλληλη με την αναστολή παροχή από τον αιτούντα εξασφαλιστικών των συμφερόντων του δημοσίου μέτρων.

Το σύστημα παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας έχει ιδιαίτερη σημασία στις φορολογικές διαφορές. Προεχόντως διότι, κατά τη φορολογική δίκη το δικαστήριο έχει εξουσία να διαγνώσει αν η διοίκηση έδρασε νόμιμα ή παράνομα κατά την εξατομίκευση του φορολογικού περιστατικού. Όταν λοιπόν ο φορολογούμενος προσφεύγει στα διοικητικά δικαστήρια το κάνει όχι διότι επιθυμεί τη διάπλωση ιδιωτικού του (απαλλοτριωτέου) δικαιώματος, αλλά διότι έχει την πεποίθηση ότι η διοίκηση κατά τη διάγνωση της

φορολογικής του διαφοράς παρανόμησε. Κατά συνέπεια, όταν αιτείται προσωρινής δικαστικής προστασίας το κάνει για να προστατευθεί από την κατά την κρίση του παράνομη δράση της εκτελεστικής εξουσίας. Επομένως, η αύξηση του βαθμού βλάβης από δυσχερώς επανορθώσιμη σε ανεπανόρθωτη στραγγαλίζει την δυνατότητα του για προσφυγή σε αποτελεσματική δικαστική προστασία έναντι παράνομης δράσης του κράτους. Στις δίκες αναστολής συμμετέχει και το δημόσιο και ως διάδικος μπορεί να αντικρούσει την τυχόν βαριά οικονομική βλάβη, ενώ ο δικαστής κατά το ανακριτικό σύστημα μπορεί να διατάξει συμπλήρωση αποδείξεων. Επομένως, σήμερα υφίσταται ευρύ πεδίο για την προάσπιση του συμφέροντος του δημοσίου έναντι της βλάβης του φορολογούμενου, χωρίς να καθίσταται απαραίτητος ο περαιτέρω περιορισμός του δικαιώματος του φορολογούμενου για την αίτηση προσωρινής δικαστικής προστασίας. Ακόμη, με τη σχεδιαζόμενη ρύθμιση, των ενενήντα ημερών ο αρμόδιος δικαστής επιφορτίζεται με το παράλογο και άσκοπο καθήκον να επανεξετάσει αυτεπαγγέλτως τη σκοπιμότητα της προσωρινής διαταγής που χορήγησε, μόνο και μόνο, διότι, λόγω του φόρτου εργασίας του δικαστηρίου, η αίτηση αναστολής δεν εισήχθη για συζήτηση εντός ενενήντα ημερών από τη χορήγηση της προσωρινής διαταγής. Είναι προφανές ότι η ρύθμιση θα επιβραδύνει (αντί να επιταχύνει) τον ρυθμό απονομής της δικαιοσύνης. Κατά τον κανόνα νομιμότητας του φόρου, στη δράση της εκτελεστικής εξουσίας προβλέπεται η ευρεία βεβαίωση (νόμιμος τίτλος), η ενδιάμεση βεβαίωση (σύνταξη χρηματικού καταλόγου) και τέλος η στενή βεβαίωση (ταμειακή εγγραφή προς είσπραξη, η οποία αποτελεί την εναρκτήρια πράξη της εκτέλεσης). Συνεπώς, όταν πρόκειται για αίτηση αναστολής της ευρείας βεβαίωσης που καταλαμβάνει το σύνολο του νομίμου τίτλου δηλαδή την καταλογιστική πράξη στο σύνολο της, πώς θα ήταν δικανικά αλλά και δικαιοίκα αποδεκτός ο περιορισμός του δικαιώματος του φορολογούμενου να αιτηθεί προσωρινής δικαστικής προστασίας για περιορισμένο αντικείμενο ή για περιορισμένο μέτρο; Η αναστολή που αφορά στο νόμιμο τίτλο, δηλαδή στην ευρεία βεβαίωση καταλογιστικής πράξης προηγείται λογικά της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης επιμέρους περιουσιακών στοιχείων, με βάση πράξη ταμειακής βεβαίωσης. Τυχόν θέσπιση υποχρέωσης του δικαστηρίου να συνοδεύει την απόφαση του για αναστολή, με μέτρο εξασφαλιστικό της απαίτησης του δημοσίου, θα πρέπει να εξετασθεί με περίσκεψη. Ιδίως, αν το δημόσιο εξακολουθήσει την μέχρι σήμερα πρακτική του να μην υπερασπίζει εξειδικευμένα τα συμφέροντά του σε κάθε επιμέρους δίκη αναγκαστικής εκτέλεσης, με αποτέλεσμα στην πράξη ουδέποτε να επικαλείται το ίδιο την λήψη εξειδικευμένων για κάθε περίπτωση παράλληλων διασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 45: Παράβολα

- Συνιστά όρο του παραδεκτού για την άσκηση προσφυγής, έφεσης και αντέφεσης στις φορολογικές διαφορές η καταβολή

παράβολου ίσου με ποσοστό 2% του αντικειμένου της διαφοράς και μέχρι του ορίου των 10.000 ευρώ.

Με την αντικατάσταση του εφάπαξ παράβολου 25 ευρώ για την άσκηση προσφυγής με το ως άνω αναλογικό παράβολο εμποδίζεται υπέρμετρα η πρόσβαση του πολίτη στη φορολογική δικαιοσύνη.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων που αναφέρθηκαν συνάγεται το συμπέρασμα ότι το νομοσχέδιο επιδιώκει:

- να απαλλάξει τη φορολογική διοίκηση από την υποχρέωσή της να δρα νόμιμα και τις φορολογικές υπηρεσίες από το άγχος της τήρησης της τυπικής προδικασίας κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων και την έκδοση των καταλογιστικών πράξεων, την ίδια στιγμή που η νομοθεσία προβλέπει σωρεία προστίμων για τυπικές παραλείψεις των φορολογουμένων,
- επιδιώκει τον περιορισμό της προσωρινής δικαστικής προστασίας, χωρίς να εξορθολογίζει το σύστημα των εξοντωτικών κυρώσεων σε βάρος του πολίτη,
- στοχεύει στον περιορισμό του εύρους της δικαστικής προστασίας, καταργώντας τον έναν από τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας στις αυξημένου οικονομικού ενδιαφέροντος διαφορές, χωρίς να θεραπεύει την ανεπάρκεια των αρμοδίων υπηρεσιών να διεξάγουν έγκαιρα και νόμιμα τους φορολογικούς ελέγχους,
- περιορίζει τη δυνατότητα αναιρετικού ελέγχου, ενώ προηγουμένως έχει ήδη συστείλει το εύρος της διάγνωσης των φορολογικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια,
- εν τέλει, αποσκοπεί στην παρεμπόδιση της πρόσβασης του πολίτη στη δικαιοσύνη, χωρίς να θεραπεύει τα αίτια της δραματικής αύξησης του αριθμού των εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων.

Την 23-9-2010 επισημάναμε ότι οι ανακοινωθείσες από το Υπουργείο «μείζονες θεσμικές αλλαγές» στη διαδικασία εκδίκασης των φορολογικών και τελωνειακών διαφορών αποτελούν στην πραγματικότητα θεσμικές εκτροπές. Με αυτές επιδιώκεται η ελαχιστοποίηση της δικαστικής προστασίας των πολιτών και τελικά η παρεμπόδιση του έργου της δικαιοσύνης.

Ενώ, παράλληλα δεν θεραπεύονται οι βασικές αιτίες που έχουν οδηγήσει τη διοικητική δικαιοσύνη στη σημερινή κατάσταση παραλυσίας.

Ιδίως δεν θεραπεύονται:

- Η κατά σύστημα έκδοση πράξεων με νομικές πλημμέλειες, ασθένεια η οποία είναι δυνατόν να περιορισθεί με την αναδιάρθρωση του ελεγκτικού και φορολογικού μηχανισμού και τη σχετική εκπαίδευση του προσωπικού.
- Η κατά σύστημα άσκηση από το δημόσιο ένδικων μέσων και βοηθημάτων για ζητήματα που έχουν νομολογιακά κριθεί ή για πράξεις της διοίκησης προδήλως νόμω και ουσία αβάσιμες.
- Το έλλειμμα της δικαστικής εκπροσώπησης του δημοσίου στις φορολογικές δίκες και στις δίκες εκτέλεσης, όπου κατά σύστημα το δημόσιο δεν καταρτίζει εξειδικευμένο φάκελο για κάθε επιμέρους δικογραφία.

Την 29-9-2010 ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Φορολογικού Δικαίου και Δημοσιονομικών Μελετών, οργάνωσε επιστημονική ημερίδα, κατά την οποία αναδείχθηκαν τα εμπόδια που αναμένεται να επιφέρουν οι σχεδιαζόμενες ρυθμίσεις στο συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του πολίτη να προσφεύγει στη δικαιοσύνη και, κατά συνέπεια, το δημοκρατικό έλλειμμα των προτεινόμενων με το νομοσχέδιο αλλαγών. Τα πρακτικά της ημερίδας αυτής συμπεριλήφθηκαν σε ειδική έκδοση, η οποία μόλις τέθηκε στη διάθεση της Διαρκούς Επιτροπής της Βουλής για τη Δικαιοσύνη.

Ελπίζουμε ότι έστω και την ύστατη ώρα η Βουλή θα επανεξετάσει τις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου αυτού και θα επιχειρήσει, με τη συνδρομή και του νομικού κόσμου της Χώρας, να αντιμετωπίσει τα πραγματικά αίτια της διόγκωσης των φορολογικών υποθέσεων στα δικαστήρια. Επαναλαμβάνουμε ότι η οικονομική κρίση δεν μπορεί να είναι το άλλοθι η Ελλάδα να πάψει να είναι Κράτος Δικαίου.
